

a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási díjtarifa-hirdetéssel kapcsolatos felügyeleti elvárásokról

A Felügyelet jelen körlevélben foglalja össze azokat az elvárásokat, amelyeket a jogszabályi előírások alapján a díjat meghirdető biztosítókkal, illetve a díjtarifákkal szemben támaszt.

Az Országgyűlés elfogadta az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CLI. törvényt, amely módosította a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény bizonyos rendelkezéseit. Az új szabályozás értelmében a díjhirdetés módja és lehetséges időpontja a következők szerint változik:

2013. január 1-jétől a biztosítók számára megnyílik a lehetőség arra, hogy bármikor díjtarifát hirdessenek. A biztosítók új díjtarifái a meghirdetés napjától számított 60. nap után, egy előre meghatározott napon lépnek hatályba, s azokat a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) honlapján, saját honlapjukon, továbbá a Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ) honlapján teszik közzé. A honlapok közötti esetleges eltérés esetén a PSZÁF honlapján meghirdetett tarifa alkalmazandó.

Ennek megfelelően a biztosítók évente többször hirdethetnek díjtarifát, de egy adott napra vonatkozóan csak egy díjtarifa lehet hatályos.

Változnak a fedezetlenségi díjtarifa meghirdetésének szabályai is. 2013. január 1-jétől a Kártalanítási Számla kezelője (MABISZ) a fedezetlenségi díj tarifáját legkésőbb a naptári év végét megelőző 45. napig a PSZÁF honlapján hirdeti meg, továbbá a MABISZ honlapján is közzéteszi. Eltérés esetén a Felügyelet honlapján meghirdetett tarifa alkalmazandó. Nem változott ugyanakkor az, hogy évente csak egyszer lehet fedezetlenségi díjat hirdetni.

A Biztosítók és a MABISZ a díjtarifát a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási díjtarifáknak és a fedezetlenségi díj egy naptári évre számított tarifájának a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete honlapján történő meghirdetésének rendjéről szóló 26/2012 (XII.11.) PSZÁF rendeletben foglaltak szerint kötelesek megküldeni a Felügyelet részére.

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Gfbt.) egyértelműen rögzíti, hogy a biztosító egyedi- és gépjárműflotta-szerződésekre vonatkozó díjtarifájának a biztosító által megállapított alapdíjak mellett a díj meghatározásánál alkalmazható valamennyi korrekciós tényezőt tartalmaznia is kell.

A Gfbt. rendelkezései szerint a biztosító mind az egyedi szerződés, mind a flottára kötött szerződés díját a közzétett, a biztosítási szerződés során következő biztosítási időszakának – illetve a szerződés tartamának – kezdőnapján érvényben lévő díjtarifa alapján köteles kialakítani, és az így kialakított díjat az adott biztosítási időszak alatt nem változtathatja meg. A Gfbt. 2013. január 1-jétől hatályos rendelkezései alapján az egyedi szerződések esetében a díj - biztosítási időszak alatti - módosításának jogszabályi tilalma alól kivételt képez a szerződő üzemben tartónak a szerződés megkötésekor fennálló közlési vagy együttműködési kötelezettségének megsértése okán keletkező, továbbá a bonus-malus rendszerre vonatkozó rendeletben meghatározottak szerinti bonus-malus osztályba való besorolás miatti, jogszabályban meghatározott időtartamon belüli díjmódosítás lehetősége. Egyéb okból a kötelező gépjármű felelősségbiztosítási díj biztosítási időszak alatti megváltoztatása nem lehetséges.

A Felügyelet felhívja a biztosító figyelmét, hogy a díjtarifákat a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény rendelkezéseinek tükrében is értékeli. Az egyedi és a gépjárműflotta díjtarifáknak lehetővé kell tenniük valamennyi

kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződéskötési kötelezettséggel terhelt üzemben tartó számára, hogy a meglévő – illetve más biztosítónál – köthető biztosítása következő évi díját a biztosítók által közzétett díjtarifák alapján egyértelműen meghatározza, összehasonlítsa, ezáltal a számára legelőnyösebb biztosítás megkötésére tegyen ajánlatot. Ennek alapján a közzétett díjtarifáknak pontosan és teljes körűen tartalmazniuk kell azon adatokat és információkat, amelyek a díjtarifák hatálya alá tartozó szerződés díjának meghatározásakor figyelembevételre kerülnek. A díjtarifák értékelésekor a Felügyelet az ügyfélérdekeket, azok tényleges sérelmét – vagy sérelmének kockázatát – értékeli a biztosítók közötti tisztességes versenyt esetleg sértő magatartás fennállása esetén is. Előbbiek természetesen nem érintik más felügyeleti hatóság eljárását az annak hatáskörébe tartozó jogszabályok alapján.

A meghirdetett díjtarifák áttekintésekor a Felügyelet e szempontokat, illetve a díjtarifák összeállítása során a jogszabályi előírások figyelembevételét kiemelten vizsgálja, azok megsértését az arányosság és fokozatosság elve szerint, a felügyeleti szankciórendszer keretében értékeli.

A jogszabálysértő – ezáltal felügyeleti szankcióval sújtható – díjhirdetési technikák előre történő taxatív felsorolása/meghatározása természetesen már csak azért sem lehetséges, mert a biztosítók a piaci versenyben évről-évre újabb díjkedvezményt jelentő konstrukcióval jelennek meg a díjtarifák meghirdetése során.

A jogszabályi előírásokon alapuló felügyeleti elvárások megismerése céljából a Felügyelet példalátó jelleggel, a teljesség igénye nélkül fel kívánja hívni a figyelmet az alábbiak szerinti díjhirdetési technikákra. Ezeket a Felügyelet nem tartja összeegyeztethetőnek a hatályos jogszabályi előírásokkal.

1. A gépjárműflotta-díjtarifában nem rögzített, a biztosító által szabadon nyújtható további díjkedvezmények

A gépjárműflotta-díjtarifának az adható kedvezményeket és a kiszabható pótdíjakat, azok mértékét és feltételeit – az egyedi szerződésekhez hasonlóan – teljes körűen, átláthatóan és egyértelműen kell tartalmaznia. Az adott gépjárműflotta-szerződés biztosítási díjának – a többi piaci szereplő által ajánlott díjakkal való összehasonlíthatóság elengedhetetlen feltételét megteremtve – a közzétételből kiszámíthatónak, egyértelműen megállapíthatónak kell lennie.

A gépjárművek kötelező felelősségbiztosításainak gépjárműflotta-szerződés keretében – így (többek között) gépjárműflotta-díjszabással – való kezelésére vonatkozó ajánlat nem fogadható el, amennyiben a gépjárműflottának való minősítés Gfbt-ben előírt feltételei nem teljesülnek.

2. A díjkedvezményi feltétel teljesítésének ügyfél által nem megítélhető jellege

A díjkedvezményekre / kedvezménypontokra / kedvezménysszorzókra vonatkozó jogosultság valamennyi feltételének (nem számszerűen) szerepelnie kell a díjtarifák díjkedvezményekre / kedvezménypontokra / kedvezménysszorzókra vonatkozó szöveges leírásában. A vonatkozó táblázat csak számszerűségében tartalmazhat többletinformációt.

A díjkedvezményekre / kedvezménypontokra / kedvezménysszorzókra vonatkozó jogosultság feltételeinek felsorolásánál egyértelműen kell rögzíteni a feltétel teljesítésének elvárt időpontját (dátum, vagy egy megfelelően definiált esemény bekövetkezésének napja), és a feltétel igazolásának módját, határidejét (dátum, vagy egy megfelelően definiált esemény bekövetkezésének napja).

A díj meghatározása során a „kedvezmény” szót csak akkor lehet alkalmazni, ha a feltételek teljesítése önmagában alacsonyabbá teszi (tenné) a díjat.

A Felügyelet a díjtarifában csak olyan kedvezményekhez fűzött feltételek alkalmazását tartja a jogszabályokkal összhangban lévőnek, amelyek meglétét az ügyfél is meg tudja ítélni. Előbbiek alapján nem fogadható el például az ügyfél számára nem értelmezhető termékkódok használata az együttes szerződési ajánlat megtételéhez kapcsolódó kedvezmény feltételénél, továbbá az ügyfél által

előre nem megítélhető valamely technikai paraméterek beépítése a feltételekbe. Előbbiek szerinti technikai paraméternek minősül például az ajánlat elektronikusan feldolgozható formában, automatikus módon történő beérkezése.

3. A díjtarifa meghirdetésekor az adott biztosítóval már kötelező felelősségbiztosítási jogviszonyban álló üzemben tartók részére – a következő biztosítási időszakra – ajánlott díjak díjtarifából való kiszámíthatatlansága

A Gfbt. egyértelműen előírja, hogy a díjtarifának a korrekciós tényezők mellett az alapdíjakat is tartalmaznia kell. Előbbiek alapján továbbiakban nem fogadható el azon díjhirdetési gyakorlat, amely során a biztosító a meglévő ügyfelek vonatkozásában csak a már előírt (fizetett) biztosítási díjhoz tartozó korrekciós tényezőt (index-szorozót) hirdeti meg a következő biztosítási időszakra hatályos díjtarifában.

Az esetleges ilyen típusú díjhirdetési gyakorlat értékelése során a Felügyelet kiemelten veszi figyelembe, ha mindez a meglévő és a megszerezni kívánt ügyfelek részére kínált díjak közötti indokolatlan – illetve csak piacnyerési okokkal magyarázható – különbségtétel elrejtését szolgálja vagy arra alkalmas, így az ügyfelek tájékozott ügyleti döntését korlátozza.

A Felügyelet elvárja, hogy a biztosító a meglévő ügyfelei részére a következő biztosítási időszakra kalkulált, várható díjról szóló értesítése során a meghirdetett díjtarifával összhangban járjon el. Előbbiek alapján az értesítésnek félreérthetetlenül kell tartalmaznia a várható éves díjat negyedéves díjfizetés esetén is, továbbá – a díjtarifa érintett pontjaira hivatkozva – azon adatokat, amelyek alapján a várható díjat a biztosító kiszámította.

4. A díjkedvezményre jogosító tényezők felsorolása a meghirdetett díjtarifán kívül, jellemzően az adott biztosító honlapján

Ebbe a körbe tartozik különösen a speciális díjkedvezményre jogosult ügyfélkör (ún. „VIP lista”), illetve azon biztosításközvetítői lista, amely listán szereplő biztosításközvetítők igénybevétele díjkedvezménnyel jár. Előbbi listák díjtarifán kívüli elhelyezése nem elfogadható.

5. Díjkedvezmények biztosítási időszak közben való visszavonása a kedvezményre jogosító tényező biztosítási időszak alatti megváltozása miatt

A Gfbt. alapján a biztosító a biztosítási díjat – a bonus-malus besorolással és az üzembentartót a szerződéskötéskor terhelő közlési vagy együttműködési kötelezettség megsértésével összefüggő díjváltozás kivételével – az adott biztosítási időszak alatt nem változtathatja meg. Előbbiek alapján jogszabálysértőnek minősülnek azon díjtarifa-kitételek, amelyek a biztosítási díjat meghatározó tényezők biztosítási időszak alatti változása (megszűnése vagy keletkezése) esetén a díj érintett biztosítási időszak alatti megváltozását/megváltozhatóságát rögzítik.

Így csak a következő biztosítási időszakra vonatkozó biztosítási díjra lehet hatással például a lakóhely megváltozása, az együttes szerződési ajánlat megtételéhez kapcsolódó kedvezménnyel érintett casco/lakás biztosítás megszűnése, az ügyfél pusztán valamely jövőbeni (az érintett biztosítási időszak alatti) magatartására vonatkozó kötelezettségvállalására alapozott díjkedvezmény feltételének nem teljesülése – mint díjképző tényezők megváltozása.

6. Díjkedvezmény biztosítási időszak alatti érvényesítése a kedvezményre jogosító tényező biztosítási időszak alatti beállása miatt

Az előzőek alapján nem vezethet a biztosítási díjnak az érintett biztosítási időszak alatti megváltozásához az, ha valamely díjképző tényező feltétele – pl. az együttes szerződési ajánlat megtételéhez kapcsolódó kedvezménnyel érintett egyéb biztosítás vagy bankszámlaszerződés megkötése – ezen érintett biztosítási időszak alatt teljesül.

7. A kedvezmény ügyfél érdekkörébe tartozó feltételének biztosító általi megteremtése/igazolása

A Felügyelet a díjtartifa felpuhításának, illetőleg utólagos módosításának tekint minden olyan konstrukciót, amelyben a biztosító a díjkedvezmény alapjául szolgáló, az ügyfél érdekkörébe tartozó – mindazonáltal a biztosító által igazolt – körülmények megteremtésének feltételeit előzetesen nem hirdeti meg.

Előbbi körbe tartozik különösen, ha a díjkedvezmény alapjául szolgáló körülmény valamely szervezetben fennálló tagsági jogviszony. Ezen szervezetbe történő beléptetést maga a biztosító végzi el, majd igazolja olyan módon, hogy a díjtartifa nem tartalmazza a belépés – jellemzően bárki által teljesíthető, kötelezettséggel alig járó – feltételeit.

8. Önrész alkalmazása

A Felügyelet álláspontja szerint az önrész alkalmazása ellentétes a kötelező gépjármű felelősségbiztosításra vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezésekkel.

9. A díjkedvezménnyel/díjjóváírással kombinált ajánlási rendszer

A sikeresen „ajánlott” szerződések mennyiségéhez igazodó, jutalék jellegű ellenszolgáltatásokhoz (jelen esetben kötelező gépjármű felelősségbiztosítási díjjóváírásokhoz) kötött, az üzletszerűséget kimerítő ajánlói tevékenység végzése kizárólag a jogszabályban írt feltételeknek való megfelelés esetén, felügyeleti nyilvántartásba vételt követően lehetséges. Az előbbieket nem teljesítő ügyfelek üzletszerű ajánlói tevékenység végzésébe történő bevonása nem lehetséges.

10. A díjelőírás teljesíthetősége a biztosító vagy harmadik személy által nyújtott „ajándékkuponnal”

A Felügyelet nem tartja elfogadhatónak az akár díjkedvezményre jogosító, akár utóbb, a díjelőírás teljesítéséhez – már az érintett biztosítási időszak alatt – felhasználható kuponok biztosító vagy a biztosítóval bármiféle jogviszonyban álló harmadik személy általi kibocsátását anélkül, hogy a kupon értékét, kibocsátóját, valamint a kupon megszerzésének valamennyi feltételét a biztosító ne hirdesse meg a díjtartifában.

A Felügyelet elvárja a biztosítóktól, hogy a pénztárak tagszervezési tevékenységéről és a tagokkal folytatott kommunikációról szóló 3/2010. számú Vezetői körlevélben foglaltakra figyelemmel legyenek a díjtartifa összeállítása során. A Felügyelet nem tartja elfogadhatónak, ha a biztosítók közreműködnek abban, hogy a pénztárak a (potenciális) tagokat kötelező gépjármű felelősségbiztosítási díjkedvezménnyel, illetve a biztosítási díj megfizetésére alkalmas kuponnal rövid távú előnyök elfogadására ösztönözzék, figyelmen kívül hagyva így a tagok hosszú távú érdekeit.

11. Kombinált termékek alkalmazása

A Felügyelet nem tartja elfogadhatónak a kgfb fedezetvállalás mellett más biztosítási kockázatok fedezetére is szolgáló olyan szerződéses konstrukciókat, amelyek nem teszik lehetővé a kgfb díjfizetési kötelezettség elkülönült, önálló rendezését, így korlátozva az üzemben tartóknak az egyes szerződések fenntartásához fűződő érdekeinek érvényesítését.

A Felügyelet továbbá elfogadhatatlannak tartja azokat a kombinált termékeket is, amelyek a biztosításmatematikai elvek mentén meghatározandó – valós – kgfb díjigénynek más biztosítási kockázatok átvállalásáért járó díjban való elrejtésével a baleseti adó fizetési kötelezettség csökkentését célozzák vagy eredményezik.

12. Kiegészítő biztosítási szerződés megkötése azzal a céllal, hogy az üzemben tartó mentesüljön a károkozásból fakadó, bonus-malus besorolásban elért fokozat elvesztésének következménye alól

A Felügyelet álláspontja szerint a Gfbt. előírásaival ellentétes minden olyan biztosítói kötelezettségvállalás, ami a károkozó üzemben tartótól – akár ingyenesen, akár díj ellenében - átvállalja a biztosító által kifizetett kár megtérítését azzal a céllal, hogy az üzemben tartó mentesüljön a bonus-malus besorolásban elért fokozat elvesztésének következménye alól. A Felügyelet álláspontja szerint a Gfbt. előírásaival ellentétes az is, ha a biztosító a kifizetett kár miatt a bonus-malus besorolásban bekövetkező változással összefüggő díjnövekedésből származó díjkülönbözet megtérítését vállalja át.

13. Együttkötési kedvezmény alkalmazása

A Felügyelet álláspontja szerint jogszabálysértő a díjhirdetés, ha a biztosító a fizetendő díj vonatkozásában olyan tényezőt jelöl meg, amelynek jövőbeli bizonytalan teljesülésétől függően a kgfb díj pontos összege nem ítéltető meg egyértelműen. Így a Felügyelet nem tartja elfogadhatónak azt a díjhirdetést, amely az együttes szerződési ajánlat megtételéhez kapcsolódó kedvezmény helyett „együttkötési kedvezményt” helyez kilátásba és ezzel nem ad megfelelő tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a kedvezményre jogosító biztosítási ajánlat megtétele esetében a biztosítási szerződés nem automatikusan jön létre, hanem az ajánlat elbírálására a biztosítónak jogosultsága, egyúttal kötelezettsége áll fenn. Nyilvánvaló ugyanis, hogy amennyiben nem jön létre a kedvezményre jogosító biztosítási szerződés, úgy az üzemben tartó nem lesz jogosult a kilátásba helyezett kedvezményre.

14. A jogszabályban meghatározott bonus-malus besorolási kategóriákon túl, további fokozatok alkalmazása

A Felügyelet jogszabálysértőnek tartja azt a díjhirdetést, amely a jogszabályban meghatározott bonus-malus besorolási kategóriákon túl, további fokozatokat állapít meg. A jogalkotó a kiinduló osztályok és a károk számának megjelölésével egyértelműen meghatározta azt a rendszert, amelynek keretén belül az üzemben tartó vonatkozásában kármentességhez kapcsolódó díjkezdmény, míg károkozás esetére díjtöbblet érvényesíthető. A Felügyelet álláspontja szerint jogszabályi felhatalmazás hiányában nincs lehetőség a jogalkotó által kidolgozott bonus-malus rendszertől eltérő, egyéb kategóriák alkalmazására mindaddig, amíg a jogalkotó a bonus-malus rendszernek a hatályos szabályozás szerint egyértelműen és részletesen meghatározott keretek közötti működtetését – adott esetben a kártörténeti nyilvántartás adataira épített, valódi káralapú, kockázatarányos díjmegállapítás lehetőségét is korlátozóan – előírja.

15. Bonus-malus osztály szorzóinak alkalmazása

A Felügyelet álláspontja szerint ellentétben áll a bonus-malus besorolás alkalmazásának céljával, továbbá sérti a biztosítóval szerződő üzemben tartók érdekeit a bonus-malus fokozatokhoz kapcsolódó olyan szorzók alkalmazása, amelyekkel a biztosító a kedvezőtlenebb malus, avagy bonus besorolású üzemben tartónak biztosít azonos, illetve nagyobb kedvezményt a kedvezőbb malus vagy bonus besorolásban található üzemben tartóval szemben.

16. „Károkozók pótdíja” díjtétel alkalmazása

A Felügyelet álláspontja szerint jogszabálysértő az a díjhirdetés, amely - pusztán a káreseményben való részvételre figyelemmel, a kártérítés alapjául szolgáló káresemény vonatkozásában - az első kárkifizetés vagy a biztosítóval szemben hozott jogerős ítélet dátuma előtt, a kármentes előzményszerződéssel rendelkező üzemben tartók számára állapít meg ún. károkozó pótdíjat. A hatályos jogszabályi előírásokra figyelemmel a károkozóhoz csak a biztosító által elismert vagy vele szemben jogerősen megítélt kártérítési kötelezettség ismertté válása esetén fűzhető szankció.

A jogalkotó a károkozást a bonus-malus besorolásban elért fokozat elvesztésével szankcionálja. A Felügyelet álláspontja szerint - jogszabályi felhatalmazás hiányában - további szankcionálásra nincs lehetőség. Különösen jogszabálysértő az a díjhirdetés, amely károkozó pótdíj megfizetését írja elő

olyan esetben is, amikor az üzemben tartó a biztosító által kifizetett kártérítési összeget a biztosítónak megtérítette.

17. A díj megfizetésével, a kockázatviselés kezdetével kapcsolatos kikötés alkalmazása

A Felügyelet jogszabálysértőnek tartja a biztosító által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételben található olyan kikötést, amely szerint a biztosító csak a díj (első díjrészlet) befizetését követően viseli a kockázatot.

18. A díjtarifában szereplő lényeges egyedi kifejezések alkalmazása fogalommagyarázat nélkül

A Felügyelet nem tartja elfogadhatónak, ha a biztosító a díjtarifában olyan lényeges egyedi kifejezést alkalmaz, amelynek tartalma nem egyértelmű. Ajánlott az ilyen fogalmak magyarázatát a díjhirdetés szöveges részében elkülönülten szerepeltetni.

Budapest, 2012. december 13.

Tisztelettel:

Dr. Szász Károly
elnök